

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-6-5>

УДК 330.322.1:351

JEL H54, E60

О. А. Івашко

кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри фінансів Волинського національного
університету імені Лесі Українки, м. Луцьк
e-mail: ivashko.olena@vnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2950-0474>

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Досліджуються трактування поняття «публічні інвестиції» та види публічних інвестицій за різними класифікаційними ознаками. Визначається роль публічних інвестицій у розвитку суспільства та економіки з огляду на економічне зростання, інфраструктурні проєкти та соціальний добробут. Розглядаються ключові аспекти публічних інвестицій та характеризується система публічного інвестування. Доведено, що управління публічними інвестиціями є різноплановою категорією соціально-економічних явищ, яку можна розглядати як мотив і мету функціонування макросистем; рівень автономії економіки, за якого забезпечується досягнення сукупного вектора інтересів структурних елементів макросистеми; якісну характеристику економічної системи, що дає змогу оцінити її життєздатність в умовах трансформаційних змін. Визначено виклики для публічного інвестування в умовах сьогодення з точки зору ефективного використання ресурсів, стійкості до змін і громадської довіри. Наголошується, що оскільки реалізація державних інвестиційних проєктів в Україні здебільшого спрямована на заходи з покращення інфраструктури, в умовах післявоєнної відбудови продумана система публічних (державних) інвестицій може забезпечити як відновлення зруйнованої інфраструктури, так і стимулювати економічне зростання країни.

Ключові слова: публічні інвестиції, управління публічними інвестиціями, інституційна підтримка, система, держава.

Ivashko O. A. THE MODERN PARADIGM OF PUBLIC INVESTMENT RESEARCH

Public investment is the expenditure of the public sector (national and local authorities) on the creation of infrastructure that is state (or municipal) property with a term of use of more than one year. The sources of financing may include state or local budget funds, borrowed funds, funds of state or municipal enterprises, and fees charged to infrastructure users. Public investment is usually measured quantitatively, annually, as a percentage of total national income over a given period. Public investment can also take the form of traditional infrastructure projects or public-private partnerships, which is most common in Ukrainian practice. Public investment management is becoming a prerequisite and the general goal of socio-economic development. That is, structural changes supported by public investment management institutions ensure economic growth, and their implementation is regulated by the criteria for ensuring the economic security of the state. The article proves that public investment management is a multifaceted category reflecting a socio-economic phenomenon and is considered as a motive and purpose of functioning of macro-systems; the level of autonomy (independence) of the economy, which ensures the achievement of the aggregate vector of interests of the structural elements of the macro-system; a qualitative characteristic of the economic system, which allows assessing its viability in the context of transformational changes. Public investment management is also a tool for achieving the goals of economic, investment, and budgetary policies, and at the same time is a tool for managing public finances. The impact of public investment on the country's economic development and the welfare of the population directly depends on the goals and expected results of investment at the national and subnational levels. The quality and effectiveness of public investment management directly impacts the achievement of sustainable development goals through the planning, allocation, and implementation of relevant infrastructure investment projects. Public institutions have a crucial impact on both the effective implementation of public investment and the promotion of private investment in infrastructure projects. This means that even the implementation of publicly funded infrastructure projects requires the participation of private companies, which will carry out the work at the expense of public investment. Therefore, without appropriate protection, the public investment system cannot work effectively.

Keywords: public investment, public investment management, institutional support, system, state.

Постановка проблеми. Публічні інвестиції є важливим засобом забезпечення сталого розвитку економіки кожної країни. Важливою проблемою водночас є відсутність контролю за використанням державних фінансових ресурсів, що спрямовуються як цільові інвестиції в проєкти соціально-економічного розвитку. Практичний досвід реалізації державних інвестиційних проєктів в Україні свідчить про те, що реалізація їх здебільшого спрямована на заходи з покращення інфраструктури. Тому в умовах дедалі більшої потреби в післявоєнній відбудові

України саме продумана система публічних (державних) інвестицій може забезпечити не лише відновлення зруйнованої інфраструктури, а й стимулювати економічне зростання країни.

Аналіз останніх досліджень. Питання публічних інвестицій є досить мало дослідженим як у вітчизняній, так і в закордонній економічній науці. З-поміж закордонних авторів значний внесок у розвиток теорій публічного інвестування зробили Дж. М. Кейнс, Дж. Стігліц, П. Самуельсон, Л. Дж. Гітман, М. Д. Джонк та ін. У вітчизняній літературі питання публічного

інвестування досліджували Г. Рижкова, М. Карлін, С. Федосов, В. Кириленко та ін. Віддаючи належне високому рівню наукових праць вищезазначених авторів, зауважимо, що питання публічних інвестицій та ефективність управління ними потребує глибшого дослідження і розроблення.

Метою статті є дослідження формування сучасної парадигми публічних інвестицій і визначення управління публічними інвестиціями як інструменту державного регулювання сталого економічного розвитку в післявоєнний період.

Основні результати дослідження. Історія свідчить про те, що публічні інвестиції виникли в результаті необхідності фінансування певних товарів, інфраструктури або послуг, які вважаються життєво важливими для країни.

Зазвичай публічні інвестиції щорічно вимірюються кількісно, як відсоток від загального національного доходу протягом певного періоду часу. Їх поділяють на різні види, а саме:

- фізичні або матеріальні інвестиції в інфраструктуру (наприклад телекомунікації, транспорт, будівлі);
- людські або нематеріальні інвестиції в освіту, навички та знання;
- поточні інвестиції в товари та послуги (наприклад соціальні виплати, пенсії).

Тому варто підкреслити, що публічні інвестиції є ключовим фактором розвитку суспільства, оскільки вони спрямовані на підтримання економічного зростання та інфраструктурних проєктів і підвищення якості життя громадян. Ці інвестиції забезпечують фінансовим ресурсом реалізацію різноманітних програм у сфері освіти, охорони здоров'я, транспорту, енергетики, соціального захисту та інших сферах.

В економічній науці є різноманітні підходи до трактування поняття «публічні інвестиції». Розглянемо деякі з них.

У загальному вигляді публічні інвестиції – це вкладення у «тверду» та «м'яку» інфраструктуру, що здійснюються органами виконавчої влади та місцевого самоврядування державним коштом.

На сайті Державної служби статистики Польщі подано таке визначення публічних інвестицій: «Публічні інвестиції – це інвестиції місцевого, регіонального або загальнодержавного значення, спрямовані на реалізацію суспільних завдань / цілей. Передумовою реалізації цих інвестицій переважно є внесення їх до місцевого плану просторового управління» [1].

Натомість американський економіст Дж. Стігліц уважає, що публічні інвестиції – це витрати на виробничі цілі, що здійснюються державою через центральний уряд або місцеві чи регіональні органи влади. Цей тип інвестицій здебільшого спрямований на забезпечення товарів, послуг або інфраструктури, які вважаються необхідними або важливими [2].

Х. Хардінг розглядає публічні інвестиції як «капітальні витрати на фізичну інфраструктуру, що належить та / або експлуатується однією або кількома

громадами або невеликими містами обласного значення». Витрати, на його думку, повинні відповідати визначенню «інвестиції», тоді як фінансування таких витрат може забезпечуватися місцевими органами влади, вищими рівнями влади, донорами або навіть приватними джерелами [3].

Публічні інвестиції трактуються ще як «інструмент антициклічної державної політики. Цей підхід наголошує на необхідності збільшення динаміки державних інвестицій в умовах уповільнення економічного зростання, яке діагностується за такими параметрами, як рівень інфляції, рівень безробіття, динаміка реального ВВП» [4].

Водночас за своєю суттю публічними інвестиціями є витрати публічного сектору (органів національного та місцевого рівнів) на створення інфраструктури, що є державною (або комунальною) власністю, з терміном користування більше як один рік. Джерелами фінансування можуть бути бюджетні кошти державного або місцевого бюджету, запозичені кошти, кошти державних або комунальних підприємств, плата з користувачів інфраструктури [5, с. 18].

Публічні інвестиції також можуть набувати форму традиційних інфраструктурних проєктів або державно-приватного партнерства, що найчастіше зустрічається в українській практиці.

Ключові аспекти публічних інвестицій:

- є товари чи послуги, які приватна сторона не в змозі надавати ефективно, тобто приносити вигоду. Тому, коли виникає дефіцит пропозиції, повинна втрутитися держава;
- у певних географічних районах з низькою щільністю населення може бути гостра потреба в цивільній інфраструктурі. Для приватних фірм не є привабливим інвестувати в ці регіони, тому тут є потреба в публічних замовленнях;
- є сектори, де вхідні витрати дуже високі, і це також стосується стратегічних товарів чи послуг. Саме тому держава повинна туди інвестувати. Це стосується, наприклад, води та електроенергії, які вважаються природними монополіями;
- інвестиції слід відрізняти від державних видатків. Останні не мають виробничого призначення, а є необхідними витратами на утримання органів державної влади та управління. Ідеться, наприклад, про виплату заробітної плати державним службовцям;
- уряди можуть збільшувати державні інвестиції як спосіб стимулювання економіки. Наприклад, будівництво нової автомагістралі може підвищити продуктивність фірм, оскільки скоротиться час, необхідний для транспортування їхніх товарів;
- державні інвестиції можуть бути політично вмотивованими в тому сенсі, що вони можуть бути використані для досягнення конкретних цілей. Це може бути, зокрема, сприяння

розвитку певних видів економічної діяльності, покращення якості життя в сільській місцевості.

Розглядають такі види публічних інвестицій:

- матеріальні: стосується фізичних активів та інфраструктури, таких як транспортні шляхи, лікарні та освітні центри;
- нематеріальні: охоплюють ресурси, спрямовані на розвиток нематеріальних активів (наприклад інвестиції в освіту або інновації) [6].

Можна класифікувати публічні інвестиції і за іншими ознаками:

1. Прямі фізичні – це прямі інвестиції, призначені для будівництва та утримання громадських об'єктів. Сюди ж можна віднести придбання основних фондів (машин та обладнання).
2. Непрямі фізичні – держава передає ресурси іншому суб'єкту, який в кінцевому підсумку розвиває суспільні роботи. Це стосується, наприклад, державно-приватного партнерства, де ресурси надходять від уряду та приватного сектору, який може бути відповідальним за управління та реалізацію проєкту.
3. Бюджетні (фінансові) – придбання фінансових активів, таких як облигації, акції, деривативи та інші [2].

За іншою класифікацією публічні інвестиції поділяють на фізичні або матеріальні інвестиції в інфраструктуру (у транспорт, телекомунікації, будівлі тощо); людські або нематеріальні інвестиції (в освіту, навички та знання); поточні інвестиції у споживання товарів і послуг (наприклад соціальні виплати, пенсії).

Значення публічних інвестицій:

1. Економічне зростання: публічні інвестиції сприяють стимулюванню економіки через створення нових робочих місць, збільшення виробництва та розвиток підприємництва.
2. Інфраструктурні проєкти: такі фінансові вкладення сприяють покращенню інфраструктури (будівництво доріг, мостів, енергетичних мереж, а також розвиток транспорту).
3. Соціальний добробут: інвестиції у сфери освіти, охорони здоров'я та соціального захисту забезпечують покращення життєвих умов громадян і збільшують рівень доступності основних послуг.

Публічні інвестиції були виправдані як на основі економічної теорії, так і політичної ідеології [7, с. 137].

У політиці публічні інвестиції вважаються необхідними для досягнення низки політичних цілей, таких як національна безпека, захист прав власності, підтримання законності, розвиток національної економіки та повна зайнятість, чисте довкілля, колективна (суспільна) власність на засоби виробництва та більша рівність у розподілі доходів і багатства.

Цілі публічних інвестицій змінювалися відповідно до змін, які відбувалися в економіках країн. У XIX ст. економісти стверджували, що публічні інвестиції мають вирішальне значення в умовах індустріалізації економіки, яка прагне розвивати свої національні виробничі сили, щоб мати можливість конкурувати з

іншими розвиненими економіками. Публічні інвестиції були не лише ключовим джерелом економічного розвитку, але й засобом створення основ національної незалежності, єдності та відчуття загальної мети.

Наростання військового потенціалу учасників двох світових воєн протягом першої половини 1900-х років, а також програми соціального забезпечення, впроваджені у 1930-х роках для пом'якшення наслідків Великої депресії, призвели до збільшення ваги публічних інвестицій. Дж. М. Кейнс, відомий британський економіст, який підтримував форму публічних інвестицій, стверджував, що ціни, заробітна плата та процентні ставки не можуть спонтанно змінюватися, щоб забезпечити повну зайнятість після значних економічних спадів. Обсяг платоспроможного попиту в економіці, що виникає внаслідок інвестування та споживання, може бути недостатнім, щоб забезпечити рівень виробництва, і недостатнім для створення робочих місць для всіх. Шляхом широкомасштабного розширення своїх традиційних функцій, стверджував Кейнс, уряди, фінансуючи публічні інвестиції, можуть мати мультиплікативний ефект на рівні приватних інвестицій, попиту та довіри серед фірм і споживачів, зацікавлених у результатах цих публічних інвестицій.

У 70-х роках XX ст. рух проти публічних інвестицій сподівався досягти низки важливих цілей політики, сприяючи приватизації важливих державних активів. По-перше, інвестиції мали б бути деполітизовані, тобто вони більше не залежали б від громадського контролю або демократичного прийняття рішень. Це також створило б нові місця для приватного капіталу. По-друге, інвестиції розподілятимуться більш ефективно та вигідно, що призведе до більшої економічної автономії корпорацій, більшого вибору для споживачів і покращення економічних показників у країні.

Крім того, у 1990-х роках розвинені країни широко застосовували інноваційне використання приватних коштів для фінансування державних благ і послуг. Це було зроблено для підвищення ефективності, справедливості та відповідальності в наданні державних послуг, а також використання досвіду приватного сектору в розробленні та управлінні значними інфраструктурними проєктами. Державно-приватне партнерство набуло різних форм: приватизація державних підприємств; придбання державних послуг у партнерів з приватного сектору, які гарантують інвестування в країні послуги; продаж державних послуг на більш широкі ринки для використання комерційного потенціалу інвестицій у державні активи [4, с. 139].

Отже, ураховуючи історичний аспект, за своєю суттю публічними інвестиціями є витрати публічного сектору (органів національного та субнаціонального рівнів, державних і комунальних підприємств) на створення інфраструктури, що є державною (або комунальною) власністю, і з продуктивним використанням інфраструктури строком понад один рік.

Джерелами фінансування публічних інвестицій можуть бути кошти державного або місцевого

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

бюджету, запозичені кошти, кошти державного або комунального підприємства, плата з користувачів державної інфраструктури.

Публічні інвестиції можуть набувати форму традиційних інфраструктурних проектів або державно-приватного партнерства [4, с. 139].

Система публічного інвестування є відносно новою для України сферою діяльності. Лише 2018 р. Україна приєдналася до рекомендації ОЕСР щодо впровадження принципів публічного інвестування в діяльність органів місцевого самоврядування. Це засвідчило готовність нашої держави впроваджувати заходи з реформування системи управління публічними інвестиціями. Потрібно зазначити, що

такий крок був елементом загальної адміністративно-територіальної реформи, наслідком якої стала також бюджетна децентралізація, яка дала в розпорядження новостворених об'єднаних територіальних громад фінансові ресурси, достатні для спрямування на потреби регіонального соціально-економічного розвитку. Передусім такий розвиток забезпечується створенням нових або реконструкцією наявних об'єктів інфраструктури, до якої належать не лише мости та дороги, але й школи, лікарні або ж нематеріальні заходи, спрямовані на стимулювання підприємницької активності населення [8].

У найбільш узагальненому вигляді система публічного інвестування представлена на рис. 1.

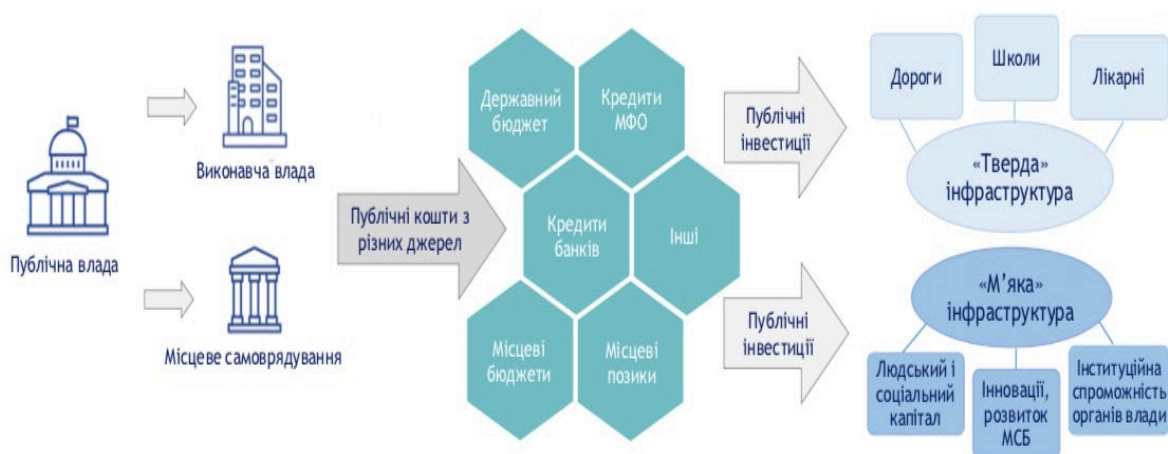

Рис. 1. Система публічного інвестування

Джерело: складено автором за даними [8].

Дослідження міжнародних фінансових організацій показують, що країни, які краще управляють своїми публічними інвестиціями, зазвичай досягають більш високої ефективності інвестування. Інакше кажучи, деякі потенційні вигоди від публічних інвестицій губляться в процесі планування, виділення ресурсів і реалізації публічних (державних) інвестиційних проектів.

Специфіка системи публічного інвестування характеризується суттєвими проблемами у сфері ефективності та недостатньої контрольованості використання публічних фінансових ресурсів, що спрямовуються як цільові інвестиції в проекти соціально-економічного розвитку. Недостатній контроль може призвести до нецільового використання коштів, що може негативно вплинути на результати розвитку національної економіки, а також призведе до зростання соціальної напруги в суспільстві.

Якщо дивитись на систему публічних інвестицій з точки зору розвитку національної економіки, то слід зазначити, що вони можуть відігравати антициклічну роль в економічній системі, зменшуючи нестабільність попиту на продукцію та цін, стимулюючи в такий спосіб зростання інвестицій з боку приватного сектору.

Управління публічними інвестиціями є інструментом досягнення цілей як економічної та

інвестиційної політики, так і бюджетної політики, водночас воно є інструментом управління публічними фінансами. Вплив публічних інвестицій на економічний розвиток країни, добробут населення безпосередньо залежить від цілей та очікуваних результатів, на які спрямовуються ці інвестиції на національному і субнаціональному рівнях. Якість і ефективність державного управління публічними інвестиціями безпосередньо впливає на досягнення цілей сталого розвитку через планування, розподіл і реалізацію відповідних інфраструктурних інвестиційних проектів.

Рекомендації ОЕСР щодо ефективного публічного інвестування передбачають запровадження 12 принципів, які формують цілісний загальнодержавний підхід у сфері публічного інвестування і спонукають удосконалити механізми встановлення пріоритетів інвестування на всіх рівнях урядування.

Принципами, які побудовані на трьох базових елементах управління публічним інвестуванням на всіх рівнях урядування, є:

1) координація публічного інвестування на всіх рівнях урядування і політики, стратегічного планування;

2) зміцнення спроможності публічного інвестування і підтримання навчання на досвіді на всіх рівнях урядування;

3) забезпечення відповідних рамкових умов публічного інвестування на всіх рівнях урядування (адаптовані фіскальні механізми, прозоре середньострокове бюджетування, прозорість публічних закупівель, якість і послідовність регуляторних систем) [9].

Парадигма публічних інвестицій значно відрізняється в різних економіках. У ринкових економіках пріоритетом є принципи прозорості, конкурентності, результативності та ефективності публічних інвестицій на всіх рівнях урядування. Натомість у планово-розподільчих економіках державні ресурси розподілялися централізовано відповідно до п'ятирічних планів і далі розподілялися призначеними підприємствами. Крім того, щоб трансформувати економіку в Україні, щоб перейти до сучасної парадигми публічних інвестицій, потрібно змінити багато галузей і сфер регулювання, таких як бюджетне та будівельне законодавство, земельні відносини, публічні закупівлі, ліцензування, стандартизація публічних послуг, формування тарифів, корпоративне управління, банківський нагляд, трудові та контрактні відносини [4, с. 140].

Слід зазначити, що в Україні процес переходу до ринкової економіки ще триває, а це безпосередньо впливає на якість управління публічними інвестиціями.

Наша держава офіційно підтримала кілька міжнародних рішень щодо сталого розвитку, таких як Повістка дня на XXI століття (1992 р.), Декларація тисячоліття (2000 р.), Йоганнесбурзька декларація та План реалізації рішень Всесвітнього саміту ООН зі сталого розвитку (2002 р.), Майбутнє, якого ми прагнемо (2012 р.), а також Цілі сталого розвитку (2015 р.). Це дало основу для стратегічних цілей розвитку країни. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» була схвалена та публічно представлена у вересні 2017 р. Національна доповідь містить список завдань і індикаторів національної системи ЦСР. Він складається з 86 завдань і 172 індикаторів національного розвитку та цільових значень до 2030 р. Відповідно до Указу Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» уряд має забезпечити врахування ЦСР під час розроблення проєктів концепцій реалізації державної політики, а також прогнозних, програмних і стратегічних документів.

Україна визначила розвиток якісної, надійної, сталої та доступної інфраструктури одним із своїх пріоритетів, приєднавшись до Цілей сталого розвитку. Крім того, держава може розширити свою участь у різних інфраструктурних проєктах. Для цього вкрай необхідно удосконалити систему управління публічними інвестиціями в інфраструктуру. Це впливає з результатів оцінювання, отриманих міжнародними організаціями в цій галузі [9; 10]. У 2015 р. було внесено зміни до законодавства щодо реформування управління державними інвестиціями; Верховна Рада України внесла зміни до Бюджетного кодексу (зокрема до статей 32, 34 та 38); уряд установив порядок відбору, експертизи та врахування результатів моніторингу реалізації державних

інвестиційних проєктів [11]. Методичні рекомендації щодо підготовки та оцінювання державних інвестиційних проєктів дають більш детальну інформацію про процес підготовки проєктів [8].

З 2016 р. уряд використовує єдину систему оцінювання, експертизи та прозорого відбору державних інвестиційних проєктів на основі обґрунтованості, ефективності та публічності, а також моніторингу проєктів під час розроблення Державного бюджету України. Однак ця процедура стосується лише деяких публічних інвестицій.

Отже, ми дійшли висновку, що державні інституції справляють вирішальний вплив як на ефективну реалізацію публічних інвестицій, так і на стимулювання приватних інвестицій в інфраструктурні проєкти. Ідеться про те, що навіть виконання інфраструктурних проєктів, які фінансуються державою, вимагає участі приватних компаній, які будуть виконувати роботи, використовуючи публічні інвестиції. У такому аспекті ми дійшли висновку, що без відповідного захисту система публічного інвестування також не може працювати ефективно.

Висновки. Усе зазначене вище дає змогу зробити висновок, що публічні інвестиції відіграють важливу роль у розвитку суспільства та економіки. Важливо забезпечити їхню ефективність і транспарентність для забезпечення стійкого розвитку та підтримання потреб громадян.

Процес управління публічними інвестиціями є надзвичайно важливим інструментом досягнення цілей економічної, інвестиційної та бюджетної політик держави, водночас це інструмент управління публічними фінансами. Вплив публічних інвестицій на економічний розвиток країни, добробут населення безпосередньо залежить від цілей та очікуваних результатів, на які спрямовуються ці інвестиції на національному та субнаціональному рівнях [7, с. 140]. Якість і ефективність державного управління публічними інвестиціями безпосередньо впливає на досягнення цілей сталого розвитку через планування, розподіл і реалізацію відповідних інфраструктурних інвестиційних проєктів.

Сучасними викликами для публічного інвестування є:

1. Ефективне використання ресурсів: важливо забезпечити, щоб публічні інвестиції витрачалися ефективно та транспарентно, мінімізуючи можливість корупції та втрати коштів.

2. Стійкість до змін: планування довгострокових інвестицій повинно враховувати зміни в економічних і соціальних умовах для забезпечення стійкості проєктів.

3. Громадська довіра: ключовою складовою є відкритий діалог з громадськістю, урахування їхніх потреб і думок щодо витрати публічних коштів.

Список використаних джерел

1. Terms used in official statistics. *Statistics Poland: Website*. 2023. URL: <https://stat.gov.pl/en/metainformation/glossary/terms-used-in-official-statistics/4090,term.html>
2. Stiglitz J. E. *Ekonomia sektora publicznego*. Warszawa: Wydawn. Naukowe PWN, 2004. 992 s.

3. Хардінг Х. Публічні інвестиційні потреби на місцевому рівні в Україні. *Децентралізація*: сайт. 06.07.2021. URL: <https://decentralization.ua/news/13743>
4. Ziolo M. Makroekonomiczne zaleznosci pomiedzy inwestycjami publicznymi a wzrostem gospodarczym, deficytem i dlugiem publicznym. *Zarządzanie i Finanse*. 2013. T. 11. Nr 2. S. 523-534.
5. Aschauer D. A. Public investment and productivity growth in the Group of Seven. *Economic perspectives*. 1989. Vol. 13(5). Pp. 17-25.
6. Glomm G., Ravikumar B. Public investment in infrastructure in a simple growth model. *Journal of Economic Dynamics and Control*. 1994. Vol. 18(6). Pp. 1173-1187. DOI: [https://doi.org/10.1016/0165-1889\(94\)90052-3](https://doi.org/10.1016/0165-1889(94)90052-3)
7. Гришкевич О. М., Рижаківа Г. М. Сучасна парадигма публічних інвестицій як інструмент державного регулювання сталого економічного розвитку. *Управління розвитком складних систем*: зб. наук. пр. 2020. Вип. 44. С. 136-142. DOI: <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.136-142>
8. Методичні рекомендації з підготовки та оцінки державного інвестиційного проекту. Затв. наказом Мінекономіки від 22.12.2017 р. № 1865. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1865731-17#Text>
9. *Recommendation on Effective Public Investment Across Levels of Government*. OECD Council, 2014. URL: <https://www.oecd.org/regional/regional-policy/recommendation-effective-public-investment-across-levels-of-government.htm>
10. *Україна: оцінка управління державними інвестиціями*. Міжнародний банк реконструкції та розвитку; Світовий банк, 2012. 54 с. URL: <https://issuu.com/world.bank.europe.central.asia/docs/ukraine-pim-ukr>
11. Public Investment Management Assessment – Review and Update. *IMF*: Website. 10.05.2018. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2018/05/10/pp042518public-investment-management-assessment-review-and-update>
12. from <https://decentralization.gov.ua/news/13743> [in Ukrainian].
13. Ziolo, M. (2013). Makroekonomiczne zaleznosci pomiedzy inwestycjami publicznymi a wzrostem gospodarczym, deficytem i dlugiem publicznym [Macroeconomic relationships between public investment and economic growth, deficit and public debt]. *Zarządzanie i Finanse – Management and Finance*, 11(2), 523-534. [in Polish].
14. Aschauer, D. A. (1989). Public investment and productivity growth in the Group of Seven. *Economic perspectives*, 13(5), 17-25.
15. Glomm, G., & Ravikumar, B. (1994). Public investment in infrastructure in a simple growth model. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 18(6), 1173-1187. DOI: [https://doi.org/10.1016/0165-1889\(94\)90052-3](https://doi.org/10.1016/0165-1889(94)90052-3)
16. Hryshkevych, O. M., & Ryzhakova, H. M. (2020). Suchasna paradyhma publichnykh investytsiyy yak instrument derzhavnoho rehulyuvannya staloho ekonomichnoho rozvytku [The modern paradigm of public investment as an instrument of state regulation of sustainable economic development]. In *Upravlinnya rozvytkom skladnykh system [Management of the development of complex systems]*: Vol. 44 (pp. 136-142). DOI: <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.136-142> [in Ukrainian].
17. Metodychni rekomendatsiyi z pidhotovky ta otsinky derzhavnoho investytsiynoho proektu [Methodological recommendations for the preparation and evaluation of the state investment project] (2017). Approved by order of the Ministry of Economy, dated 2017, Dec 22. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1865731-17#Text> [in Ukrainian].
18. *Recommendation on Effective Public Investment Across Levels of Government* (2014). OECD Council. Retrieved from <https://www.oecd.org/regional/regional-policy/recommendation-effective-public-investment-across-levels-of-government.htm>
19. *Ukrayina: otsinka upravlinnya derzhavnymy investytsiyamy [Ukraine: Public investment management performance assessment]* (2012). International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. Retrieved from <https://issuu.com/world.bank.europe.central.asia/docs/ukraine-pim-ukr> [in Ukrainian].
20. Public Investment Management Assessment – Review and Update (2018, May 10). *IMF*: Website. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2018/05/10/pp042518public-investment-management-assessment-review-and-update>

References

Надійшло 10.11.2023 р.